

Матеріали

науково-практичної конференції
з міжнародною участю

“Симуляційна медицина погляд в майбутнє”

(впровадження інноваційних технологій
у вищу медичну освіту України)

м. Чернівці
19 лютого 2021

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ,

“МЕДИЧНА СИМУЛЯЦІЯ - ПОГЛЯД В МАЙБУТНЄ”

*(впровадження інноваційних технологій
у вищу медичну освіту України)*

м. Чернівці

19 лютого 2021

УДК : 378.147.091.33-027.22(061.3)

С 37

Головний редактор:

Бойчук Т. М. – в. о. ректора Буковинського державного медичного університету, д.мед.н., професор.

Редакційна колегія:

Геруш І. В. – к.мед.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи.

Ходоровський В. М. - к.мед.н., доцент, начальник навчального відділу з сектором моніторингу якості освіти та інформаційно-аналітичного забезпечення.

Смандич В. С. - к.мед.н., керівник навчально-тренінгового центру симуляційної медицини, асистент кафедри внутрішньої медицини, клінічної фармакології та професійних хвороб.

Хлуновська Л. Ю. - к.мед.н., асистент кафедри педіатрії та медичної генетики.

У тезах доповідей науково-практичної конференції з міжнародною участю лікарів, науковців та молодих вчених, подаються стислі відомості щодо результатів наукової роботи, виконаної учасниками конференції.

С 37 **Медична симуляція – погляд у майбутнє (впровадження інноваційних технологій у вищу медичну освіту України)** (для лікарів, науковців та молодих вчених) : наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Чернівці, 19.02.2021 року: тези доп. / Чернівці: БДМУ. – 267 с.

УДК : 378.147.091.33-027.22(061.3)

С 37

Буковинський державний медичний університет, 2021

студентоцентрованого навчання є зручною, інноваційною для студента за формою та методами подання освітніх послуг та інтерактивності. Студенти мають бажання та готові докласти певних зусиль для навчання у такому сучасному університеті, який надає якісну освіту і створює можливості для їх всебічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) Ухвалено Міністерською конференцією в Єревані, 14–15 травня 2015 р. – Режим доступу: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-andguidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
2. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд /Укладачі: Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С., Ковтунець В., Курбатов С., Линьова І., Луговий В., Прохор І., Рашкевич Ю., Сікорська І., Таланова Ж., Фініков Т., Шаров С.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. – К : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. – 84 с.
3. Бурдейна Л.В. Студентський науковий гурток – етап професійної орієнтації студентів медичного вузу / Л.В. Бурдейна, І.І. Андрушко, Л.П. Макарова, М.С. Назарова-Бурдейна // Матеріали навч.-метод. конф. Аграрників «Шляхи удосконалення навчального процесу і необхідність впровадження нових підходів у роботі кафедр медичного університету в сучасних умовах Молодь», (Вінниця, 26 лют. 2014 р.). – Вінниця, 2014. – С. 21-22.
4. Михайловська Н.С., Олійник Т.В., Міняйленко Л.Є. Стецюк І.О. Онлайн-курси як складова змішаного навчання на клінічних кафедрах. Науковий вісник інноваційних технологій. 2018. №2 (18). С. 5-17.
5. Чорновол-Ткаченко О.О. Науково-дослідницька діяльність студентів у ВНЗ України: зміст та завдання / О.О. Чорновол-Ткаченко // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – 2009. – № 866. Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. – Вип. 59. – С. 123.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СИМУЛЯЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В РАМКАХ ПРЕПОДАВАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ «МЕДИЦИНСКИЙ УХОД И МАНИПУЛЯЦИОННАЯ ТЕХНИКА»

Гончарук Я.И., Бутько В.В.

Гродненский государственный медицинский университет, г. Гродно

Симуляционное обучение в медицине одно из важнейших направлений в практической подготовке медицинских работников. Создание симуляционного центра – это необходимый шаг для приобретения и повышения профессиональных навыков студентами и врачами разных специальностей.

С целью закрепления необходимых практических умений, доведения их до автоматизма, обучению организовывать, корректировать и анализировать свою профессиональную деятельность в системе здравоохранения появились фантомы, муляжи, модели, тренажеры, виртуальные симуляторы и другие технические средства обучения, позволяющие моделировать процессы и различные ситуации в деятельности медицинских работников. Поэтому закономерно, что одним из главных направлений в сфере медицинского образования является необходимость значительного усиления

практического аспекта подготовки врачей при сохранении должного уровня теоретических знаний.

С этической точки зрения важнейшим преимуществом симуляционной технологии является обучение без нанесения вреда пациенту и снятие тревоги и боязни у студента совершить непоправимую ошибку. Внедрение симуляционного обучения профессиональной деятельности для студентов может изменить ситуацию подготовки медицинских работников, позволяет в реальном времени сформировать навык практической работы без последствий для здоровья пациента [1].

Для подготовки врачей в лабораторию практического обучения УО «ГрГМУ» были приобретены различные симуляторы, фантомы и манекены, виртуальные симуляторы и другие технические средства обучения, позволяющие с той или иной степенью достоверности моделировать процессы, ситуации и иные аспекты профессиональной деятельности медицинских работников.

Кафедра пропедевтики внутренних болезней Гродненского государственного медицинского университета является первой клинической кафедрой для студентов младших курсов лечебного факультета. Согласно учебному плану, обучение студентов на кафедре начинается с цикла «Основы медицинского ухода» и «Медицинский уход и манипуляционная техника» на 1 и 2 курсе соответственно. Учитывая этот факт, перед кафедрой стоит задача не только провести теоретическую подготовку студентов перед приходом на практику в стационар, но и сформировать практические навыки и умения, необходимые для работы младшего и среднего медицинского персонала, включая навыки медицинской сестры процедурного кабинета [2].

В рамках обучения дисциплины «Основы медицинского ухода» и «Медицинский уход и манипуляционная техника», студенты 1 и 2 курса обучения проходят весь спектр ухода за пациентом, начиная с простейших до сложных манипуляций.

Освоение практических навыков во время занятия предусматривает изучение общей схемы алгоритма манипуляции, необходимых для ее проведения средств и оборудования, анализируются наиболее часто встречающиеся ошибки и обсуждаются средства их выявления и предотвращения. Преподавателями кафедры и лаборатории практического обучения в рамках дисциплины «Медицинский уход и манипуляционная техника» разработаны оценочные листы (чек-листы) по каждому практическому навыку, а также видеоролики к чек-листам, что позволило оптимизировать процесс обучения.

На протяжении первого и второго курса практические навыки студентами изучаются по чек-листам. Оценочный лист состоит из трех частей. Первая часть (подготовительный этап манипуляции) включает общение с пациентом и подготовку пациента и рабочего места к проведению манипуляции. Вторая часть (основной этап манипуляции) состоит из технического выполнения манипуляции. Третья часть (заключительный этап манипуляции) – завершение манипуляции и регистрация в медицинской документации. Т.к. практический навык в чек-листе расписан поэтапно, студентам легче подготовиться и усвоить технологию выполнения манипуляции.

При преподавании практических навыков по дисциплине «Медицинский уход и манипуляционная техника» с использованием симуляционного оборудования необходимо соблюдать все этапы симуляционного обучения.

Первый этап – входной контроль. Перед практическим занятием обучающийся самостоятельно готовится по теме предстоящего занятия, используя рекомендованную литературу, мультимедийные материалы, лекции и т.д. Соответственно, наличие

теоретических знаний – основа для отработки практических навыков. При недостаточной подготовке занятие будет малоэффективно.

Второй этап – брифинг. Брифинг включает предоставление информации о ходе занятия и его компонентах: брифинг, тренинг, дебрифинг; постановка целей и учебных задач практического занятия; обсуждение теоретических аспектов темы совместно с преподавателем; разъяснение основных принципов работы и технических возможностей симуляционного, медицинского и иного оборудования, используемого на данном занятии, знакомство с размещением расходных материалов, которые могут понадобиться в ходе занятия; инструктаж по технике безопасности при работе с оборудованием.

Третий этап – основной этап. После брифинга преподаватель демонстрирует эталонное исполнение навыка с пояснениями, затем идет повтор без пояснений, после чего предлагается самостоятельно выполнить задание. В ходе тренинга технических навыков используются тренажеры различного класса реалистичности, например, рука для отработки внутривенных инъекций, тренажер для зондирования и промывания желудка. Количество обучающихся в группе зависит от сложности выполнения навыка, технических возможностей (количества манекенов), индивидуальных методических подходов преподавателя, однако не должен превышать 10-15 человек.

Четвертый этап – дебрифинг. Дебрифинг – анализ, разбор опыта, приобретенного участниками в ходе выполнения практического навыка. Существует два основных подхода к проведению дебрифинга: разбор ошибок, обучающихся с участием дебрифера; разбор ошибок дебрифером с участием обучающихся. Преподаватель является участником дискуссии и направляет участников с помощью вопросов, акцентируя внимание на ошибках и правильном выполнении действий в сложных ситуациях. По завершении дебрифинга подводят итоги работы, и преподаватель оценивает обучающихся. Для проведения объективной оценки по результатам тренинга следует использовать оценочные листы (чек-листы).

Пятый этап – обратная связь. И студентам, и преподавателю необходимо обладать информацией о результатах проведенного практического занятия. Студент может получить копию своего чек-листа, а преподаватель – заполненную анкету обратной связи, которая на основании оценки удовлетворенности, их мнения о тех или иных аспектах проведенного тренинга служит для совершенствования и коррекции учебного занятия. Идеальная формула опросного листа: анонимное анкетирование по 5 ключевым вопросам с 5 вариантами закрытого ответа + пустое поле для произвольных комментариев.

Поскольку целый ряд практических навыков и умений целесообразно и эффективнее осваивать не на пациенте, а на доклиническом этапе можно отметить преимущества проведения практических занятий в лаборатории практического обучения:

1. Приобретение практических навыков без риска для пациентов. Пациент не является объектом для отработки практических навыков обучающимися. Студент не выполняет на пациенте манипуляции, пока не овладеет ими на должном уровне на тренажерах, симуляторах. Продолжительность отработки навыка не зависит от режима дня пациентов. При отработке практического навыка на симуляционных тренажерах обучающийся в случае совершения ошибки, угрожающей жизни пациента, благодаря обратной связи, анализирует выполненную манипуляцию.

2. Объективная оценка выполнения манипуляций. Соблюдается стандартизированный подход. Все обучающиеся находятся в равных условиях, одновременно гарантируется получение опыта каждым. Отработка навыков в лаборатории

практичного навчання дає можливість кожному виконувати елементи своєї професійної діяльності в відповідності з установленними стандартами (чек-листи).

3. Можливість вивчення клінічних ситуацій і неограничене число повторів для відпрацювання навичок для усунення помилок. Отримання професійного досвіду, автоматичних навичок на доклінічній стадії навчання, до початку самостійної діяльності. Самостійне і неодноразове виконання маніпуляцій дозволяє покращити техніку виконання, підвищити впевненість в діях, скоротити кількість помилок. Багаторівнева відпрацювання практичних навичок (від простого до складного).

4. Можливість об'єктивної і надійної оцінки якості отриманих практичних навичок і рівня підготовленості студента в відповідності з професійними стандартами.

Список використаних джерел

1. Мурав'єв К. А., Ходжаєв А. Б., Рой С. В. Симуляційне навчання в медичній освіті – переломний момент // *Фундаментальні дослідження*. 2011. № 10–3. – С. 534-537.
2. Сучасні тенденції освітнього процесу в медичній освіті [Електронний ресурс]: збірник матеріалів науково-практичної конференції з міжнародною участю / отв. ред. В. В. Лелевич. – Електрон. текстові дан. і прогр. – Гродно: ГрГМУ, 2020. – С. 24-26.

РОЛЬ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТА-МЕДИКА

Гресько М. Д.

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

У сучасних умовах реформування освіти змінюються стандарти і вимоги до навчального процесу в медичній ВНЗ. За останні роки в Україні спостерігається активне впровадження світового досвіду в галузі симуляційних методик навчання медичних університетах.

Навчання клінічних навичок завдяки використанню манекенів-симуляторів, тренажерів і стандартизованих пацієнтів є «золотим стандартом» медичної освіти в розвинутих країнах світу вже понад 10 років та складова симуляційного навчання становить 40% практичної підготовки майбутніх спеціалістів.

Буковинський державний медичний університет теж не поступається іншим медичним закладам вищої освіти в активності цього напрямку, як одному з шляхів створення і впровадження нових конкурентоспроможних фахівців.

У рік відзначення 75-річчя Буковинського державного медичного університету, втілено в життя один із важливих проєктів адміністрації нашого університету – створено Центр симуляційної медицини та інноваційних технологій (Center of Simulation medicine and innovative technologies, COSMIT) [1].

Ключовим аспектом будь-якого навчання є його практична спрямованість. Рівень професійної підготовки майбутніх фахівців - це пріоритетний напрямок навчально-методичного процесу всіх вищих навчальних закладів. Забезпечення професійної компетентності лікаря-спеціаліста можливе лише при відповідному засвоєнні ним практичних навичок і вмінь, постійному їх удосконаленні та засвоєнні нових.